

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ
Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)
Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)
Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)
София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841
e.mail: office@judgesbg.org

О Т В О Р Е Н О П И С М О

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

Уважаеми господин министър на правосъдието,

Единствената точка в дневния ред на заседанието на Пленума на Висшия съдебен съвет, насрочено за 13.03.2025 г. е обсъждане на процедурите, начините и способите за пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите.

С настоящото си писмо бихме желали да заявим категоричната си професионална позиция, че това обсъждане следва да отговаря в максимална степен на стандартите за публичност, прозрачност и възможност за активно участие на професионалните магистратски организации, лично на заинтересованите магистрати и на представителите на гражданското общество.

Прекият избор на членове от съдийската квота е предвиден с изменението в Конституцията на Република България от 2015 г. – чл. 130, ал. 3, вр. чл. 130а, ал. 3, според който редът за провеждане на избора се урежда със закон. В мотивите на законопроекта за изменение на Закона за съдебната власт относно Раздел I“а“ в глава втора, озаглавен „Пряк избор на членове на ВСС“ /ДВ, бр. 28 от 2016 г./, е посочено, че същият е „съобразен с препоръките и стандартите на Съвета на Европа и Европейския съюз по

отношение на организацията на съдебната власт и независимостта на съда.“

Съгласно § 1, т. 7 от Европейската харта за статута на Професионалните организации, създадени от съдии и в които всички съдии могат свободно да членуват, имат съществен принос за защитата на правата, които са им предоставени с техния статут, и в частност, пред официалните власти и органи, които участват във взимането на решения по отношение на тях., а съгласно § 1. 8., Чрез своите представители и професионални организации, съдиите се включват във взимането на решения, свързани с управлението на съдилищата, определянето на техните финансови средства и разпределението им на национално и местно равнище. Тяхното становище се взема по същия начин при подготовката на изменения на техния статут и при определяне на условията за тяхното трудово възнаграждение и социално осигуряване.)

Организацията на изборния процес за преки представители на съдиите в кадровия орган е от ключово значение за независимостта на всеки един съдия, а от там и за цялостното състояние на системата. Последният опит за избор на членове на ВСС от професионалната квота беше проведен по начин, който породил много съмнения за нарушения, които макар и да не доведоха до касиране на вода, бяха последвани от намеса на законодателната власт. При неизбирането и на членове на ВСС от квотата на Народното събрание, настоящият състав на ВСС функционира повече от две години извън законния му мандат.

Някои от най-притеснителните данни за използваната при тези избори система за дистанционно електронно гласуване бяха констатирани при предварителното одитиране на системата (одитният доклад установява 18 уязвимости), в рамките на обсъжданията в Съдийска колегия (бяха изнесени данни за съмнения, че председатели на съдилища събират талони за

гласуване на редови съдии), констатирани пропуски на председатели на съдилища да активират талони за гласуване, в рамките на съдебното производство по оспорване на избора гр. д. № 20/2022 г. на смесения петчленен състав на ВАС и ВКС (техническата експертиза установи, че по време на избора има множество неотозирани влизания в системата, които не могат да бъдат установени, защото лог-файловете са били изключени; възможност да бъде разкрита тайната на вота; 200 заявки за гласувания от IP адреса на ВАС при фактически влезли в сградата общо 28 съдии; „откраднат“ глас без провеждане на сезиране на органите на досъдебното производство, преди сигнал за това да бъде подаден от Антикоруptionния фонд, по който, доколкото ни е известно, е образувано досъдебно производство с неясен изход към момента.

Въз основа на информация за тези обстоятелства, с две свои становища, от м. юни 2023 г.¹ и от м. октомври 2024 г.² Европейската асоциация на съдиите, регионална група на Международната асоциация на съдиите, препоръча да се въведе система за избор на членове на Висшия съдебен съвет, която следва демократичните правила на изборите и осигурява гаранции за тяхното прилагане по прозрачен начин, както и да не пристъпва към провеждане на избори преди пълното внедряване на система, която е доказано надеждна, сигурна и способна да гарантира тайната на вота.

В рамките на проведеното обсъждане в заседание на Пленума на ВСС на 23.11.2023 г. е докладвано становище на разработчика на използвана до момента система за дистанционно електронно гласуване, съгласно което, за да бъдат изпълнени препоръките на Съвета на Европа в негов Регламент от 14.06.2017 г. относно стандартите за електронно гласуване, е необходим цялостен редизайн и пренаписване на системата, особено в частта и подхода

¹ <https://www.iaj-uim.org/iuw/wp-content/uploads/2023/06/Statement-on-Bulgaria-2023.pdf>

² <https://eaj.iaj-uim.org/eaj-resolutions-adopted-in-cape-town-2024/>

за автентикация на потребителите и отчитане на вота и съхраняване му в базата данни, както и за използване на необходимите криптографски методи за защита.³

С оглед на всичко изложено, Съюзът на съдиите в България настоява Висшият съдебен съвет да изостави бюрократично-командния си подход при вземане на изключително важните решения за съдебната власт и за обществото като цяло. Вместо това, да проведе демократично обсъждане на процедурите, начините и способите за пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите, проучвайки мнението на редовите магистрати и включвайки като свои партньори професионалните сдружения и другите организации с дейности в областта на правосъдието. Считаме за необходимо да бъде дадена възможност за изразяване на становища и предложения по какъв начин, в рамките, установени в Закона за съдебната власт, следва да бъде проведен избора на членове на ВСС от професионалната квота, като правилата за провеждане на този избор бъдат изготвени от работна група, в чиято дейност изразяваме желание да се включим.

Гр. София,

Управителен съвет

13.03.2025 г.

на Съюза на съдиите в България

³ <https://vss.justice.bg/root/f/upload/41/pr-34-23-11-2023-Plenum.pdf>